

Fortsatt tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner

---

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas regeringens proposition 2010/11:91 och en motion från allmänna motionstiden hösten 2010.

Föreanta nationernas (FN) säkerhetsråd antog i juni 2010 resolutionen 1929 som ytterligare skärper de sanktioner mot Iran som gällt, med successiva skärpningar, sedan 2006. Europeiska unionens råd har därefter antagit ett nytt rådsbeslut (2010/413/GUSP), som genomför FN-resolutionen och samlar alla sanktionsbestämmelser i en rättsakt som ersätter de gemensamma ståndpunkter som gällt sedan 2007. Sanktionerna i rådsbeslutet har i allt väsentligt genomförts genom en ny rådsförordning (EU) nr. 961/2010.

I Sverige måste förordningen (2007:703) om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (sanktionslagen) nu ändras till att avse det nya rådsbeslutet. Även förordningen (2007:704) om vissa sanktioner mot Iran måste anpassas till rådsbeslutet och den nya EU-förordningen. Vissa nya restriktioner i rådsbeslutet förutsätter ett nationellt genomförande och det krävs kompletterande nationella bestämmelser för att EU-förordningen ska kunna tillämpas fullt ut.

Regeringen beslutade den 3 mars 2011 att tillämpa sanktionslagen i fråga om Iran också enligt det nya rådsbeslutet. Samma dag beslutade regeringen om en ändring av förordningen (2007:704) om vissa sanktioner mot Iran. Därigenom anpassades gällande föreskrifter till de nya EU-rättsakterna, och vissa nya föreskrifter infördes. De nya föreskrifterna innebär ett förbud mot att utan tillstånd göra, ta emot, utföra eller förmedla vissa överföringar till och från Iran, förbud mot nya medel- och långfristiga åtaganden om ekonomiskt stöd till handel med Iran och förbud mot tillträde till svenska flygplatser för godstransport som utförs av iranska lufttrafikföretag eller som har sitt ursprung i Iran. Bestämmelserna trädde i kraft den 10 mars 2011.

Enligt sanktionslagen ska beslut att tillämpa lagen underställas riksdagen för godkännande. I propositionen begärs ett sådant godkännande. Ett enigt utskott föreslår i detta betänkande att riksdagen ger regeringen ett sådant godkännande.

En motion från allmänna motionstiden 2010 behandlas i betänkandet. Motionen avstyrks.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Motionen	7
Utskottets överväganden	8
Godkännande av sanktioner mot Iran	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
Motion från allmänna motionstiden hösten 2010	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Godkännande av sanktioner mot Iran

Riksdagen godkänner regeringens förordnande den 3 mars 2011 om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:91 och avslår motion 2010/11:U286.

Stockholm den 14 april 2011

På utrikesutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Walburga Habsburg Douglas (M), Christian Holm (M), Kent Härstedt (S), Carin Runeson (S), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Bodil Ceballos (MP), Hans Linde (V), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Kerstin Engle (S), Peter Jeppsson (S), Ismail Kamil (FP), Staffan Danielsson (C), Robert Halef (KD) och William Petzäll (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 3 mars 2011 om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (regeringens förordning 2011:173). Samma dag beslutade regeringen om vissa sanktioner mot Iran (regeringens förordning 2011:174).

Enligt lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (sanktionslagen) ska beslut om att tillämpa lagen underställas riksdagen för godkännande. I proposition 2010/11:91 begärs ett sådant godkännande för regeringens förordnande den 3 mars 2011 om tillämpning av sanktionslagen i fråga om Iran. Förordnandet upphör att gälla om det inte har överlämnats till riksdagen för godkännande inom en månad från det att regeringen meddelade förordnandet, eller om riksdagen inte har godkänt det inom två månader från det att förordnandet överlämnades till riksdagen.

Inga följdmotioner har väckts med anledning av propositionen.

I detta betänkande behandlas en enskild motion om sanktioner mot Iran, som väckts under allmänna motionstiden 2010.

Utskottet fick i anslutning till beredningen av detta ärende den 15 mars 2011 en föredragning av Per Saland, ambassadör och sanktionssamordnare vid Utrikesdepartementet, om utvecklingen av EU:s sanktionssystem. Samma dag redogjorde Katarina Wilhelmsen, forskningschef, och John Rydqvist, analytiker, båda från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), för utskottet om Irans kärntekniska program.

Bakgrund

År 2002 upptäcktes att omfattande kärntekniska anläggningar för bl.a. uran-anrikning byggts och att kärnteknisk verksamhet under lång tid bedrivits i Iran utan att det internationella atomenergiorganet (International Atomic Energy Agency, IAEA) fått information om detta. Omvärlden kunde inte längre känna fullt förtroende för att Iran enbart eftersträvar civil användning av kärnenergi. Som part i ickespridningsfördraget (Nuclear Non-Proliferation Treaty, NPT) har Iran rätt till sådan civil användning, men också skyldighet att inte utveckla kärnvapen.

Sedan de ovannämnda anläggningarna m.m. hade blivit kända lämnade Iran en redogörelse till IAEA för sitt kärntekniska program. IAEA har alltsedan 2003 sökt verifiera innehållet i denna redogörelse. Fortfarande är ett antal frågor obesvarade, varför IAEA ännu inte har kunnat avgöra om programmet uteslutande är avsett för civila ändamål eller inte. IAEA har vid ett flertal tillfällen uppmanat Iran att visa en sådan öppenhet att de utestående frågorna ska kunna besvaras. Diplomatiska ansträngningar har samti-

dig gjorts både utanför och inom IAEA:s ram för att genom förhandlingar uppnå en lösning som på sikt skulle kunna medföra att världssamfundet återfick förtroendet för att Iran eftersträvar endast civil användning av kärnenergi. Ett grundkrav har då varit att Iran under en icke-specifierad tidsrymd tills vidare ska avstå från de mest känsliga kärntekniska verksamheterna såsom höganrikning av uran.

IAEA rapporterade hösten 2005 till FN:s säkerhetsråd att Iran inte fullgjort sina åtaganden. Våren 2006 uppmanade säkerhetsrådet Iran att ta de steg som IAEA uppmanat till. När detta inte gav resultat antog säkerhetsrådet i juli 2006 resolution 1696 med motsvarande uppmaning. Då inte heller denna resolution hörsammades antog säkerhetsrådet i december samma år resolution 1737 enligt artikel 41 i FN-stadgans kapitel 7. Denna folkrättsligt bindande resolution kräver att Iran tills vidare avstår från all kärnteknisk verksamhet som har att göra med anrikning och upparbetning samt allt arbete med anknytning till tungvattenprojekt. Resolutionen innehöll också ett antal sanktionsåtgärder, bl.a. restriktioner mot export till Iran av spridningskänsliga produkter och teknologi, frysning av tillgångar för ett antal iranska företag, organisationer och personer samt vissa reserestriktioner.

Eftersom Iran inte uppfyllt säkerhetsrådets krav inom utsatt tid antog säkerhetsrådet i mars 2007 respektive mars 2008 resolutionerna 1747 och 1803 med motsvarande krav. Dessa resolutioner skärpte och utökade sanktionerna.

Under hösten 2009 framkom att Iran under en tid utvecklat en ny anrikningsanläggning i staden Qom, vilket man inte informerat IAEA om i enlighet med gällande regelverk. Detta i förening med fortsatt bristande iranskt samarbete med IAEA fick FN:s säkerhetsråd att i juni 2010 anta ännu en resolution (1929).

Resolution 1929 innebär ytterligare skärpta sanktioner genom en utökning av vapenembargot och ett förbud för Iran och iranska subjekt att investera i kommersiell verksamhet som omfattar brytning av uran eller produktion eller användning av kärnämne eller kärnteknik. Ytterligare åtgärder införs för transportsektorn, bl.a. förbud mot att tillhandahålla bunkringstjänster eller andra fartygstjänster till iranska fartyg som misstänks transportera förbjudna produkter. I resolutionen konstateras även den potentiella kopplingen mellan Irans inkomster från energisektorn och finansieringen av Irans spridningskänsliga kärntekniska verksamhet. Frysningen av Irans spridningskänsliga kärntekniska verksamhet. Frysningen av tillgångar utvidgas till att omfatta även personer och enheter inom Islamiska revolutionsgardet och enheter inom transportsektorn, och reserestriktionerna utvidgas till att omfatta motsvarande krets av personer. Vidare uppmanas staterna att förhindra tillhandahållande av finansiella tjänster, inklusive försäkrings- och återförsäkringstjänster, samt överföring till eller från Iran av finansiella eller andra tillgångar som kan bidra till Irans spridningskänsliga kärntekniska verksamhet.

De flesta av de införda sanktionerna är tvingande för FN:s medlemsstater. För att genomföra dem i EU har unionens råd antagit ett rådsbeslut (2010/413/GUSP) som i huvudsak följer säkerhetsrådets resolutioner men som på vissa punkter förtydligar eller skärper sanktionerna. I rådsbeslutet har tidigare och nya bestämmelser för genomförandet av FN-resolutionerna samlats i en rättsakt som ersätter tidigare gemensamma ståndpunkter från 2007 och framåt.

Enligt artikel 29 i EU-fördraget ska medlemsstaterna se till att deras nationella politik överensstämmer med unionens ståndpunkter. Flertalet sanktioner faller dock under EU:s behörighet och genomförs genom en EU-förordning som antagits av rådet och är direkt tillämplig i medlemsstaterna. Om säkerhetsrådet beslutar att upphäva sanktionerna, måste EU ta ställning till om man genom eget beslut ska upphäva eller ändra sina sanktioner.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen beslutade den 3 mars 2011 om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner. Samma dag beslutade regeringen om vissa sanktioner mot Iran. Åtgärderna innebär förbud mot att utan tillstånd göra, ta emot, utföra eller förmedla vissa överföringar till och från Iran, förbud mot nya medel- och långfristiga åtaganden om ekonomiskt stöd till handel med Iran och förbud mot tillträde till svenska flygplatser för godstransport som utförs av iranska lufttrafikföretag eller som har sitt ursprung i Iran.

Beslutet att tillämpa lagen om vissa internationella sanktioner ska underställas riksdagen för godkännande. I propositionen begärs ett sådant godkännande.

Motionen

I den enskilda motionen *2010/11:U286 (KD)* begärs ett skärpt genomförande av sanktioner mot Iran.

Utskottets överväganden

Godkännande av sanktioner mot Iran

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om att godkänna regeringens förordnande den 3 mars 2011 om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner. En motion från allmänna motionstiden avslås.

Utskottet konstaterar att FN:s säkerhetsråd, enligt stadgan för Förenta nationerna (FN), under vissa förhållanden kan anta resolutioner om olika åtgärder, såsom sanktioner, för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Sådana resolutioner kan innehålla bindande beslut eller rekommendationer. En stat som är medlem i FN är enligt FN-stadgan skyldig att godta och verkställa säkerhetsrådets bindande beslut om sådana sanktioner.

FN:s säkerhetsråd har under åren 2006–2010 antagit fyra resolutioner om Iran, som i allt väsentligt innehåller bindande föreskrifter för medlemsstaterna (S/RES/1737/2006, S/RES/1747/2007, S/RES/1803/2008 och S/RES/1929/2010). FN-resolutionen 1929 (2010) innebär, som framgått ovan, en ytterligare skärpning av sanktionerna.

För att genomföra FN-resolution 1929 (2010) har rådet, inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) och med stöd av artikel 29 i EU-fördraget, antagit ett rådsbeslut om restriktiva åtgärder mot Iran (2010/413/GUSP). Detta nya rådsbeslut ersatte de tidigare gällande gemensamma ståndpunkterna om restriktiva åtgärder mot Iran.

Rådets beslut syftar till att genomföra FN-resolutionerna, men innebär också i vissa avseenden mer ingripande åtgärder än vad FN-resolutionerna kräver. Rådsbeslutet genomförs i sin tur unionsrättsligt genom rådets förordning (EU) nr 961/2010 om restriktiva åtgärder mot Iran som antagits med stöd av artikel 215 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Förordningen har ersatt och upphävt den tidigare rådsförordningen. Delar av genomförandet av FN-resolutionen 1929 (2010) rör emellertid frågor som faller utanför EU:s behörighet eller som har överlämnats till medlemsstaterna att genomföra nationellt. Det krävs därför kompletterande nationella bestämmelser för att sanktionerna ska kunna tillämpas fullt ut.

Regeringen beslutade den 3 mars 2011 att tillämpningen av sanktionslagen i fråga om Iran också ska ske enligt det nya rådsbeslutet. Samma dag beslutade regeringen om en ändring av förordningen (2007:704) om vissa sanktioner mot Iran. Därigenom anpassades gällande föreskrifter till de nya EU-rättsakterna, och vissa nya föreskrifter infördes. De nya föreskrif-

terna innebär förbud mot att utan tillstånd göra, ta emot, utföra eller förmedla vissa överföringar till och från Iran, förbud mot nya medel- och långfristiga åtaganden om ekonomiskt stöd till handel med Iran och förbud mot tillträde till svenska flygplatser för godstransport som utförs av iranska lufttrafikföretag eller som har sitt ursprung i Iran. Bestämmelserna trädde i kraft den 10 mars 2011.

Enligt sanktionslagen ska beslut om att tillämpa lagen underställas riksdagen för godkännande. I propositionen begärs ett sådant godkännande.

Utskottet delar regeringens bedömning i *proposition 2010/11:91* och tillstyrker förslaget där att riksdagen ska godkänna regeringens förordnande den 3 mars 2011 om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner. Motion *2010/11:U286 (KD)* avstyrks.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:91 Fortsatt tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner:

Riksdagen godkänner regeringens förordnande den 3 mars 2011 om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:U286 av Annelie Enochson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpt genomförande av sanktioner mot Iran.